

ABSTRACT

Svitlana Shalhunova, Glib Barabash. The British law enforcement system and its regulatory framework. The article deals with analysis of the legal framework and general principles of the British law enforcement system. The authors has described the main activities of the British law enforcement agencies, prevention of crime by them and the establishment of a system of police to ensure the safest living conditions of each person, policy and strategy to combat crime, strategy, forms and methods of policing, police relations with other government agencies. The powers and competence of the Ministry of Internal Affairs and the Minister of the Interior of Great Britain have been determined. The main functions of the British police have been studied: general protection of public order and security; crime investigation; detection and detention of suspects; protection of citizens' life and property; detection of stolen property; regulation and control of traffic; participation in the organization of civil defense; prevention and cessation of crimes; control over foreigners.

The problems of economic crime and organized crime in the UK have been covered, such as: crimes related to violations of the rules of free competition; fraud with deposit capital, which harms creditors; offenses that infringe on the consumers' rights (fraud in trade, in the production of goods and services to consumers); crimes against the national financial system; commercial bribes; computer crimes (acts of vandalism, theft of computer information, theft with the help of technical devices).

Features of work, powers and the National Investigation Service (NSS) within the Ministry of Internal Affairs of Great Britain, its interaction with other structural units of the police have been considered. The legal basis of police activity and combatting crime has been considered. The issue of regulating the promotion in the police has been studied.

Keywords: law enforcement agencies, police, police system, public order, public safety, Great Britain.

УДК 342.951: 351.85

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-1-312-318

Микола РЕПАН©
викладач
(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

Лариса ПАНЧЕНКО©
викладач
(Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, м. Дніпро, Україна)

СПІВІДНОШЕННЯ ГЕНДЕРНО-ЗУМОВЛЕНОГО ТА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА: ПОНЯТТЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД ЗАКОНОДАВСТВА

Здійснено загальний огляд міжнародного та українського законодавства, виявлено прогалини офіційного тлумачення поняття гендерно-зумовленого насильства (насильства за ознакою статі). Зазначено, що гендерно-зумовлене насильство є одним з найбільш серйозних порушень прав людини і громадянина. Наведено різні підходи вчених до визначення означених понять, визначено основні їх види. Розглянуто останні зміни законодавства України щодо посилення юридичної відповідальності за прояви гендерно-зумовленого насильства та домашнього насильства. Виявлено, що домашнє насильство є видом гендерно-зумовленого насильства (насильства за ознакою статі), а не окремим видом насильства.

Запропоновано доповнити Кодекс України про Адміністративні правопорушення (КУпАП) статтю 173⁻⁵ та виокремити гендерно-зумовлене насильство в окрему статтю і призначити за неї окремий вид відповідальності.

Ключові слова: насильство, домашнє насильство, гендер, гендерно-зумовлене насильство.

Постановка проблеми. Гендерно-зумовлене насильство (насильство за ознакою

© М. Репан, 2022

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-9251-0961>

berezan002@ukr.net

© Л. Панченко, 2022

ORCIDiD: <https://orcid.org/0000-0003-1086-6812>

lpantschenko@ukr.net

статі) є однією з найпоширеніших форм порушення прав людини у світі та в Україні зокрема, і боротьба з цим явищем є пріоритетом у забезпеченні гендерної рівності.

З огляду на актуальність поняття гендерних складових в умовах сучасних інтеграційних процесів України до Європейського Союзу та міжнародного співтовариства постає необхідним розгляд ознак *гендерно-зумовленого насильства* та *домашнього насильства*, виявлення прогалин у законодавстві; визначення поняття; встановлення співвідношення; аналіз законодавчих новел.

У світі від різних форм *гендерно-зумовленого насильства* страждає кожна третя жінка, в Україні – кожна п'ята. З цього питання протягом 2019 року зафіксовано 130 тис. звернень: з них 88 % від жінок, 10 % від чоловіків. За статистичними даними ООН, 78 % жертв домашнього насильства та 86 % жертв зґвалтувань становлять жінки [1].

Загалом від гендерно-зумовленого насильства страждає 2/3 жінок.

За результатами дослідження, виконаного ОБСЄ та Фондом народонаселення ООН у 2019 році, 67 % українських жінок, які постраждали від насильства, зазнавали фізичного, психологічного або сексуального насильства віком вже від 15 років [2].

Сумарні фінансові витрати через насильство стосовно жінок складають приблизно 34 мільярди євро на кожну країну РЄ щорічно – це орієнтовно 555 євро на особу [3].

Внаслідок дослідження статистичних даних нами було визначено, що переважно кривдниками є чоловіки.

Проте на сьогодні насильство над чоловіками та літніми людьми мало досліджено.

Відповідно до виконаного нами аналізу чинного законодавства ми виявили, що в чинному законодавстві України наявні прогалини щодо визначення поняття *гендерно-зумовленого насильства*. *Відсутні його кваліфікаційні ознаки*. Такі самі прогалини наявні й на міжнародному рівні.

Водночас внаслідок останніх національних змін законодавства України від 01.07.2021 Кодекс України про адміністративні правопорушення доповнено статтями ч. 1. 15, 39⁻¹ та 173⁻², які посилюють відповідальність за вчинення *насильства за ознакою статі*. Проте, на нашу думку, їх доцільно розширити та доповнити для поліпшення кваліфікації, що і зумовило написання зазначеної статі.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Автори праць, які займались вивченням та розробкою цієї тематики: І. Грицай, М. Качинська, Л. Келлі, С. Косенко, К. Левченко, У. Новаковська, Н. Матюхіна, Р. Мельник, Р. Миронюк, О. Перунова, Л. Шевченко, М. Репан та ін.

Мета статті: дослідити особливості та сутність гендерно-зумовленого насильства (насильства за ознакою статі) та домашнього насильства; розглянути різноманітні підходи до тлумачення поняття; з'ясувати співвідношення «гендерно-зумовленого насильства» (насильства за ознакою статі) та «домашнього насильства», дати їх характеристику, показати спільні та відмінні ознаки, визначити прогалини в українському та міжнародному законодавстві, надати практичні рекомендації.

Виклад основного матеріалу. *Гендерно-зумовлене насильство* (насильство за ознакою статі) є явищем, що глибоко вкорінене в гендерну нерівність як таку, і продовжує залишатися одним з найбільш серйозних порушень прав людини.

Жертвами такого насильства найчастіше стають жінки. Незважаючи на це, досі немає консенсусу щодо того, чи є воно повністю тотожним насильству щодо жінок, чи воно повинно розглядатися як більш широке поняття.

Гендерно-зумовлене насильство є одним з найбільш серйозних порушень прав людини, але містить прогалини в українському та міжнародному законодавстві та ускладнює кваліфікацію й рішення судової практики, незважаючи на те, що розвиток гендерного законодавства відбувається досить швидко.

Серед науковців є різні погляди на визначення поняття гендерно-зумовленого насильства. Гендерно-зумовлене насильство, як визначає В. Попіль, – це суспільно-небезпечна поведінка як чоловіка так і жінки, стосовно осіб протилежної статі, що виявляється в спричиненні страждань як фізичних, сексуальних, морально-психічних та інших, так і в погрозі їх застосувань [4;17].

Більш детально розглядає визначення поняття І. Грицай, яка розширює зміст поняття, пояснюючи його як діями так і бездіяльністю, та включає до поняття не лише дії однієї особи, але й групи осіб [5; 121].

Стосовно видів гендерно-зумовленого насильства наявні також різні класифікації.

Зокрема, М. Качинська виділяє основні види гендерно-зумовленого насильства: загальне або публічне та сімейне або родинне.

Загальне вчиняється над особою в публічній сфері: на роботі, громадських місцях тощо.

Родинне збігається з поняттям домашнього насильства та обмежене сімейними стосунками [6, с. 28].

Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція), інші міжнародні документи містять такий перелік:

- фізичне насильство (ст. 35);
  - психологічне насильство (ст. 33);
  - сексуальне насильство (ст. 36);
  - домашнє насильство (ст. 3);
- які бувають різних форм:
- переслідування (ст. 34);
  - згвалтування (ст. 36);
  - сексуальне домагання (ст. 40);
  - каліцтво жіночих геніталій (ст. 38);
  - примусова стерилізація (ст. 39);
  - примусовий аборт (ст. 39);
  - примусовий шлюб (ст. 37) [3];

також в документах вказується на злочини в ім'я так званої «честі»;

- насильство в інституційному середовищі;
- насильство у воєнних, конфліктних та постконфліктних ситуаціях;
- торгівля людьми;
- гендерна дискримінація тощо.

Отже, гендерно-зумовлене насильство (насильство за ознакою статі) – це діяння або бездіяльність, що вчиняються над особою відповідно її належності до певної статі, однією особою та/або групою осіб та мають суспільно шкідливі або небезпечні наслідки. Переважною більшістю постраждалими від гендерно-зумовленого насильства є жінки.

Домашнє насильство. Законом № 2227-VIII від 06.12.2017 р. Кримінальний кодекс України було доповнено статтею 126⁻¹ «Домашнє насильство», де вказується, що «домашнє насильство – умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи, карається громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до двох років» [7].

Класифікація основних видів домашнього насильства, вказаного в законодавстві, містить:

- фізичне насильство;
- сексуальне;
- психологічне;
- економічне насильство.

У Законі України «Про попередження насильства в сім'ї» від 15.11.2001 № 2789-III зазначено, що «насильство – це будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї стосовно іншого члена сім'ї, якщо ці дії порушують права і свободи і завдають йому моральної шкоди, шкоди його фізичному чи психічному здоров'ю» [8].

Серед ознак гендерно-зумовленого насильства та домашнього насильства виділяють такі:

- негативний вплив на права та свободи;
- порушення прав через статеvu належність, що виражається в різних формах насильства (психологічне, фізичне, економічне тощо);
- владне підпорядкування в різних сферах;
- вираження насильства як у дії, так і в бездіяльності.

Кваліфікаційними ознаками для притягнення особи до юридичної відповідальності Ватутінський міський суд Черкаської області зазначає обов'язкову кількісну складову: «Якщо особу кілька разів (не менше трьох) притягнуто до адміністративної відповідальності за вчинення насильства в сім'ї за ст. 173-2 КУпАП, указане є підставою для порушення кримінального провадження стосовно цієї особи», тобто для встановлення юридичної відповідальності стосовно системності домашнього насильства інші суди встановлюють також як мінімум три епізоди прояву насильства [9, с. 324].

Постанова Верховного Суду від 7 квітня 2020 р. в справі № 647/1931/19 зазначає: «Стаття 3 Конвенції передбачає гендерно-нейтральну дефініцію домашнього насильства, що охоплює як жертв, так і кривдників обох статей. У висновку зазначено, що «домашнє насильство» позначає один з різновидів гендерно-зумовленого насильства, а не окремий вид насильства [10].

Тобто, як бачимо, домашнє насильство є одним з видів гендерно-зумовленого насильства, а не його окремим видом.

Аналіз законодавства. Основою чинного міжнародного права щодо захисту прав людини є принцип рівноправності жінок і чоловіків. У загальному вигляді він закріплений у Статуті Організації Об'єднаних Націй (1948) як обов'язок поважати права всіх, незалежно від статі.

Основними джерелами міжнародного формату, що розкривають питання «гендерно-зумовленого насильства» та «домашнього насильства», є низка таких документів:

– Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, ухвалена Генеральною Асамблеєю ООН у 1979 році.

– Декларація ООН про викорінення насильства щодо жінок, ухвалена у 1993 році.

– Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) від 2011 року.

– Пекінська декларація та Платформа дій від 1995 року.

– Настанова з інтеграції заходів щодо протидії гендерно-зумовленому насильству до гуманітарної діяльності 2015 року.

– Директива 2012/29/ЄС від 2012 року та інші [11].

У зазначених міжнародно-правових документах відсутнє офіційне визначення гендерно-зумовленого насильства, хоча в «Настанові з інтеграції заходів щодо протидії гендерно-зумовленому насильству до гуманітарної діяльності» зазначено: «гендерно-зумовлене насильство – будь-який акт завдання шкоди, що вчиняється проти волі особи і пояснюється соціальними (гендерними) відмінностями між чоловіками і жінками, викликає серйозну і зростаючу стурбованість в умовах надзвичайних гуманітарних ситуацій» [11].

Стамбульська Конвенція – це своєрідний революційний документ, що є першим міжнародним юридично обов'язковим актом, потенційно відкритим для будь-якої країни у світі, що забезпечує комплексну низку заходів щодо запобігання та протидії насильству над жінками та домашньому насильству. Хоча в ній і визначено поняття домашнього насильства, проте не розкрито поняття насильства стосовно чоловіків за гендерною ознакою, але вказано, що насильство стосується обох статей.

Конвенція застосовується до всіх видів насильства стосовно жінок, зокрема домашнього насильства.

Сторони Конвенції заохочують поширювати її застосування на чоловіків, дітей та людей літнього віку, що стали жертвами домашнього насильства.

У Пекінській декларації та Платформі дій розкрито зв'язок між насильством щодо жінок і дискримінацією за ознакою статі, вказано на упередження та усунення будь-яких форм насильства щодо жінок і дівчат (стаття 29).

Директива 2012/29/ЄС встановлює мінімальні стандарти щодо прав стосовно підтримки та захисту жертв злочинів та закріплює гендерно-зумовлене насильство (насильство за ознакою статі), яке розуміється як форма дискримінації та порушення основних свобод потерпілої особи.

Законодавством України на сьогодні забезпечується проведення політики гендерної рівності – тобто політики захисту прав чоловіків та жінок, створення рівних можливостей для їх реалізації.

Принцип гендерної рівності закріплений у статті 24 Конституції України та позначає рівність чоловіків та жінок в усіх сферах життя. І зазначається, що забезпечення гендерної рівності відбувається шляхом надання жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній діяльності, у здобутті освіти та професійній підготовці, у праці та винагороді за неї тощо.

Також представники обох статей можуть на рівних мати доступ до освіти і охорони здоров'я, управління і влади, мають рівні можливості досягти фінансової незалежності тощо [12].

Згідно з виконаним нами аналізом останніх законодавчих змін Новелою Кодексу України про Адміністративні правопорушення (КУпАП) є стаття 173⁻², згідно з якою посилено відповідальність осіб за вчинення домашнього насильства, гендерно-зумовленого насильства (насильства за ознакою статі, як вказано в законі), накладається стягнення у вигляді штрафу від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин, або адміністративний арешт на строк до десяти діб [13].

Якщо дії вчинено повторно протягом року, то накладається штраф від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Також КУпАП доповнено статтею 39⁻¹ – згідно з якою відбувається направлення на проходження програми особи, яка вчинила домашнє насильство чи насильство за ознакою статі) [13].

Стосовно військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів під час проходження зборів, а також осіб начальницького складу Національного антикорупційного бюро України, рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України, служби цивільного захисту, Державного бюро розслідувань, поліцейських згідно з ч. 1. ст. 15 КУпАП вказано, що вони несуть адміністративну відповідальність на загальних підставах [13].

Під час дослідження нами було з'ясовано, що об'єктивна сторона насильства за ознакою статі виражається в умисних діях, спрямованих проти осіб через їхню стать, або поширені в суспільстві звичаї чи традиції (стереотипні уявлення про соціальні функції (становище, обов'язки тощо) жінок і чоловіків), або діяннн, що стосуються переважно осіб певної статі чи зачіпають їх непропорційно, які завдають фізичної, сексуальної, психологічної або економічної шкоди чи страждань, включно з погрозами таких дій, у публічному або приватному житті.

Отже, об'єктивна сторона згаданих протиправних діянь значно відрізняється для того, щоб об'єднувати їх в одній нормі, а тому є доцільність виокремити із ч. 1 ст. 173⁻² КУпАП насильство за ознакою статі в окрему статтю 173⁻⁵ і передбачити іншу відповідальність за вказане правопорушення.

Висновки. Отже, гендерно-зумовлене насильство (насильство за ознакою статі) – це діяння або бездіяльність, що вчиняються над особою відповідно її належності до певної статі однією особою та/або групою осіб та мають суспільно шкідливі або небезпечні наслідки.

До основних його видів належать публічне (загальне) та родинне (сімейне). Переважною більшістю від гендерно-зумовленого насильства (насильства за ознакою статі) страждають жінки.

Домашнє насильство є одним з різновидів гендерно-зумовленого насильства (насильства за ознакою статі), про що свідчить виконаний аналіз.

Згідно з виконаним аналізом ми пропонуємо власне визначення поняття:

«гендерно-зумовлене насильство» (насильство за ознакою статі) – суспільно-небезпечна поведінка: як дія, так і бездіяльність особи чи групи осіб стосовно представників протилежної статі, що виявляється в спричиненні фізичних, сексуальних, моральних, психічних та інших страждань, або в погрозі їх застосувань на ґрунті гендерної належності, що має суспільно шкідливі або небезпечні наслідки.

В результаті останніх змін законодавства України посилено юридичну відповідальність за вчинення гендерно-зумовленого насильства (насильства за ознакою статі). Ми пропонуємо доповнити КУпАП статтею 173-5, виокремити гендерно-зумовлене насильство (насильство за ознакою статі) в окрему статтю та призначити за нього окремий вид відповідальності.

Список використаних джерел

1. Domestic violence – from facts to acts. How will the Istanbul Convention improve the situation? URL : <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/domestic-violence-from-facts-to-acts-how-will-the-istanbul-convention-improve-the-situation->.
2. Про затвердження Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року. URL: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки..**
3. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами. (Стамбульська конвенція). URL: <http://assembly.coe.int>.
4. Перунова О. С. Юридико-психологічні засади профілактики гендерно-обумовленого насильства в органах Національної поліції України : дис. ... д-ра філософії. Київ : НАВС, 2021. 260 с.
5. Грицай І. О. Принцип гендерної рівності та механізм його забезпечення: теоретико-правовий аспект : дисертація доктора юрид. наук. Дніпро, 2018. 543 с.
6. Качинська М. О. Гендерно-обумовлене насильство. *Право і суспільство*. 2017. № 2. Ч. 2. С. 14–17.
7. Про внесенні змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України : Закон України від 06.12.2017. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 5. Ст. 34.
8. Про попередження насильства в сім'ї : Закон України від 15.11.2001 року № 2789-III. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2002. № 10. Ст. 70.
9. Степаненко О., Агапова К. Кількісний критерій систематичності як ознака домашнього насильства. *Кримінальне право*. 2020. № 4. С. 323-327.
10. Постанова Верховного Суду від 7 квітня 2020 року. Справа № 647/1931/19. URL : <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/89035028>.
11. Желтуха М. Гендерно-обумовлене насильство щодо жінок: у чому відмінність? URL: <http://jur-fem.com.ua/genderno-zumovlene-nasylstvo-vs-nasylstvo-shchodo-zhinok-u-chomu-vidminnist/>.
12. Конституція України від 28 червня 1996 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
13. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі : Закон України від 01.07.2021. *Відомості Верховної Ради України*. 2021. № 36. Ст. 311.

Надійшла до редакції 09.03.2022

References

1. Domestic violence – from facts to acts. How will the Istanbul Convention improve the situation? URL : **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки..**
2. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii zabezpechennia rivnykh prav ta mozhlyvostei zhinok i cholovikiv na period do 2030 roku [On approval of the State Strategy for Equal Rights and Opportunities for Women and Men until 2030]. URL: <https://www.msp.gov.ua/projects/709/>. [in Ukr.].
3. Konventsiya Rady Yevropy pro zapobihannia nasylstvu i domashnomu nasylstvu ta borotbu iz tsymy yavyshchamy. (Stambulska konventsiia) [Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence and Domestic Violence. (Istanbul Convention)]. URL : <http://assembly.coe.int>. [in Ukr.].
4. Perunova, O. S. (2021) Yurydyko-psykholohichni zasady profilaktyky henderno-obumovlenoho nasylstva v orhanakh Natsionalnoi politsii Ukrainy [Legal and psychological principles of prevention of gender-based violence in the bodies of the National Police of Ukraine] : dys. d-ra filosofii. Kyiv : NAVS, 260 p. [in Ukr.].
5. Hrytsai, I. O. (2018) Pryntsyp henderno-i rinvnosti ta mekhanizm yoho zabezpechennia: teoretyko-pravovyi aspekt [The principle of gender equality and the mechanism of its provision: theoretical and legal aspect] : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.01 / Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav. Dnipro, 543 p. [in Ukr.].
6. Kachynska, M. O. (2017) Henderno-obumovlene nasylstvo [Gender-based violence]. *Pravo i suspilstvo*. № 2. Part 2, pp. 14–17. [in Ukr.].
7. Pro vnesenn yazmin do Kryminalnoho ta Kryminalno-protseusualnoho kodeksiv Ukrainy [On the introduction of jasmine in the Criminal and Criminal Procedure Codes of Ukraine: Law of Ukraine of December 6, 2017] : Zakon Ukrainy vid 06.12. 2017. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2018. № 5. Art. 34. [in Ukr.].
8. Pro poperedzhennia nasylstva v simi [About preventing domestic violence] : Zakon Ukrainy vid 15.11.2001. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2002. № 10. Art. 70. [in Ukr.].
9. Stepanenko O., Ahapova K. Kil'kisnyi kryterii systematichnosti yak oznaka domashnoho nasylstva [Quantitative criterion of systematicity as a sign of domestic violence]. *Kryminalne pravo*. 2020. № 4. [in Ukr.].
10. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 7 kvitnia 2020 roku. Sprava № 647/1931/19 [The decision of the Supreme Court of April 7, 2020. Case № 647/1931/19]. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/89035028> [in Ukr.].
11. Zheltukha, M. Henderno-obumovlene nasylstvo shchodo zhinok: u chomu vidminnist

[Gender-Based Violence Against Women: What's the Difference]? URL: <http://jur-fem.com.ua/genderno-zumovlene-nasylstvo-vs-nasylstvo-shchodo-zhinok-u-chomu-vidminnist/>. [in Ukr.].

12. Konstytutsiya Ukrainy vid 28 chervnia 1996 roku (zi zminamy i dopov.) [Constitution of Ukraine of June 28, 1996 (as amended)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1996. № 30. Art. 141. [in Ukr.].

13. Pro vnesennia zmin do Kodeksu Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia vchynennia domashnoho nasylstva ta nasylstva za oznakoiu stati [On Amendments to the Code of Ukraine on Administrative Offenses of Domestic Violence and Gender-Based Violence] : *Zakon Ukrainy vid 01.07.2021. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2021. № 36. Art. 311. [in Ukr.].

ABSTRACT

Mykola Repan, Larysa Panchenko. The relationship between gender-based and domestic violence: the concept, characteristics and general review of legislation. The article provides an overview of Ukrainian and inter-national legislation, reveals gaps in the official interpretation of the concept of gender-based violence. It has been noted that gender-based violence is one of the most serious violations of human and civil rights.

Different approaches of scientists to the definition of these concepts are given. The latest changes in the legislation of Ukraine on strengthening legal liability for domestic violence and gender-based violence have been considered.

Measures of administrative and criminal liability for committing these acts and types of penalties have been clarified. It was found that domestic violence is a type of gender-based violence, not a separate type of violence.

It has been proposed to supplement Article 173⁵ of the Code of Administrative Offenses and to exclude gender-based violence into a separate article and assign a separate type of compliance to it.

The authors propose their own definition of the concept «Gender-based violence». This is socially dangerous behavior: both the action and inaction of a person or group of persons against members of the opposite sex, which manifests itself in causing physical, sexual, moral, mental and other suffering, or threatening to use them on the basis of gender affiliation that is socially harmful or dangerous consequences. Its main types include public (general) and family (family). The vast majority of women suffer from gender-based violence.

Keywords: *violence, domestic violence, gender, gender based violence.*

УДК 343.98

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-1-318-323

Ірина ДЕМЧЕНКО®

ад'юнкнт

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНТАКТУ В УМОВАХ ЕПІДЕМІЇ (ПАНДЕМІЇ)

У статті наголошено, що на комунікативному процесі ґрунтується більшість отримуваної в межах кримінального провадження інформації. Стверджено, що наявні позиції науковців збігаються у тому, що встановлення психологічного контакту є запорукою успішної спільної діяльності уповноваженої особи та відповідного учасника розслідування. Акцентовано, що на цьому етапі розвитку криміналістичної науки сформована консолідована позиція науковців та практиків щодо встановлення психологічного контакту під час досудового розслідування як постулату. Зосереджується увага на тому, що сприйняття стану захищеності в обстановці епідемії (пандемії) є пріоритетною умовою в емоційному налаштуванні учасників кримінального провадження.

Ключові слова: *слідчі (розшукові) дії, організація й підготовка, психологічний контакт, учасники розслідування, уповноважена особа.*

Постановка проблеми. Комунікативний процес, на якому ґрунтується більшість отримуваної в межах кримінального провадження інформації, великою мірою залежить

© І. Демченко, 2022

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-9887-9401>

k_kp@dpuvs.in.ua